

Phiên Gác Đêm

Trang Y Hạ

Ánh trăng hạ tuần tháng chạp bịn rịn giã từ hàng cây chuối nằm bên ngoài hàng rào kẽm gai. Không biết cơn gió đông còn sót lại, hay ngọn gió xuân mon men ùa về đẩy đưa mấy tàu lá - cứ ngỡ như cánh tay vẫy chào con trăng cuối cùng của một năm! Đêm âm u tịch mịch, nhìn lên bầu trời dòng sông ngân hà lúc này mới còn thấy đó, giờ đã biến đi đâu mất chỉ còn lưa thưa một vài ngôi sao chưa chịu đi ngủ. Phiên gác đêm cuối năm của trẫm kể ra cũng không đến nỗi lẻ loi.

Trẫm, một người tù "cải tạo" ở trong cái dãy nhà lô số sáu, gồm có mười phòng - tất cả đều say "giấc nồng" bởi quá mệt nhọc sau một ngày lao động... Nửa năm nay, trẫm gần như quá quen thuộc với khung cảnh tối om. Suốt hàng hiên dài hẹp, chỉ có duy nhất một cái bóng đèn tròn treo đung đưa... nhều ra thứ ánh sáng vàng vọt, mỗi đêm loài thiêu thân hay xúm nhau lại bu bám nên càng mờ thêm. Suy ra cũng đúng thôi, nào có "thư từ - sách vở - báo chí" để đọc đâu mà phải cần đến nhiều bóng đèn? Tối đến mọi người ngồi xếp hàng theo từng tổ, dãy để bình bầu cá nhân "lao động xuất sắc" trong ngày. Bầu bán xong là leo lên sạp gỗ - ngủ say như chết, mặc cho muỗi rệp tha hồ mò mẫm...

Rừng cao su - mùa đông lá rụng trơ cành trông quang cảnh đìu hiu... Thân cây mang đầy sẹo từ vết cạo mủ giờ đã liền da, nhưng lại thâm đen sần sùi... Chén đựng mủ cạo, đã bể nát từ lâu chỉ còn trơ lại cái giá đỡ bằng cọng sắt hoen rỉ trĩ xuống trông thật thảm hại! Chưa đầy một năm kể từ ngày "đổi chủ", người thợ cạo mủ không biết lưu lạc về phương trời nào? Do thiếu bàn tay chăm sóc - rừng cao su trở thành hoang vu, cỏ mọc um tùm, nhiều nhất là: cỏ gai mắc cở, cỏ tranh, cỏ hôi... dày đặc không có chỗ chen chân, đã vậy còn bị người dân thân nhiên xúm nhau chặt đem về làm củi... Cũng chính nơi cánh rừng cao su này, trước ngày "...tháng tư..." đã xảy ra những trận chiến đấu đẫm máu của hai bên...! Chứng tích còn để lại trên thân cây cao su loang lổ bởi mảnh đạn, từng đám cây rừng gãy đổ nay đã khô mục... Mưa núi tận tình xóa sạch gần hết chứng tích. Người lính trong cuộc chiến - phần chết, phần còn lại thì "vâng lệnh đầu hàng"! Và, hiện nay họ là tù nhân "cải tạo đang trở lại thăm chiến-trường-xưa trong thân phận người-thua-cuộc"! Thân hình của họ xơ rơ xác rác... không khác gì rừng cao su mùa đông trụi hết lá!

Gần ba trăm con người tù được sự "bảo vệ nhiệt tình của phe chiến thắng" - Họ khai triển đội hình, xung phong ào ào vô rừng cao su, trên tay không vũ khí chỉ có mấy con dao sắt cùn cùn... Họ hối hả dùng sức bằm ngã cây cao su mà không hề thương tiếc - có thương tiếc cũng không xong - đó là lệnh...! Họ làm thật nhanh để bảo đảm "chỉ tiêu"... Dòng mủ trắng dành nuôi sống thân cây cao su trong mùa đông, và nẩy lộc trong mùa xuân chảy ra không ngừng... Trẫm liên tưởng - đến vết thương của những người lính chiến, họ cũng đã từng đổ máu nơi vùng rừng cao su này chừng nửa năm trước đây thôi...! Hàng loạt cây cao su hạ xuống được chặt ra từng đoạn dài khoảng một thước... Đoàn người tù: khiên, vác, ẵm, kéo lê trên mặt đường... Bằng mọi cách phải chuyển cho bằng hết số gỗ cao su đó về khu nhà bếp của trại.

Nhập học năm đầu tiên chưa được phân phát "đồng-phục". Đoàn người tù - mặc dù các loại quần áo, thậm chí có người còn mặc áo quần bằng vải bao cát lấy ra từ các hầm - công sự chiến đấu, giao thông hào, lô cốt... Những vị trí chiến đấu này cách đây mấy tháng người lính miền Nam đã từng chĩa mũi súng về phía quân thù... Đoàn người nối đuôi nhau đi hàng dài trên quốc lộ dưới ánh nắng gay gắt của miền Đông đất đỏ - dân chẳng ra dân, lính chẳng ra lính. Ôi, một "lũ tay sai bán nước cho đế quốc Mỹ, bại trận"! Bước chân của họ lê thê lếch thếch, mồ hôi nhỏ giọt bởi cái nặng oằn trên đôi vai thiếu ăn! Trẫm nhìn thấy một số bà mẹ đứng hai bên lề đường... Ánh mắt mẹ

trông theo đoàn con - buồn thiu! Trẫm thấy một số thiếu phụ ẵm con, dẫn con - nhìn chăm chăm vô từng khuôn mặt người tù!... Hy vọng sẽ thấy được người chồng thương yêu đi trong "đoàn quân" ấy!

Trên đường di chuyển, "đoàn quân" bắt gặp - một vài gói thuốc lá, một vài bánh thuốc Lào, một vài cái bánh in, một vài cuộn giấy nhỏ (...) vo tròn bỏ bên lề đường... Đôi mắt của họ liếc nhanh như để ghi nhận tấm lòng của

một ai đó còn nghĩ đến thân phận người thua trận... Đôi chân vẫn tuần tự bước, nào có ai đâu mà dám dùng chân khom người xuống để lấy... Người mẹ thấy vậy kéo vạt áo lên chặm nước mắt...! Người thiếu phụ "nhìn" không thấy mặt chồng - tủi thân ôm con khóc tức tưởi...! Một vài đứa trẻ đánh bạo cố chạy theo "đoàn quân" nhét cái gì đó... vô túi quần, túi áo của họ. Nhưng tất cả đều bị người của phe "chiến thắng" xua đuổi trở lại...!

Một bữa, trầm đi ngang qua "khu vực" nuôi heo. Thoáng nghe người tù phụ trách chăn nuôi nào đó, vừa tắm cho heo... vừa nói lảm nhảm:

- "Con heo lớn này: - Cha đặt tên cho con là: Thu! Con heo trung kia - Cha đặt tên cho con là: Vân! Con heo nhỏ đó - Cha đặt tên cho con là: út Trường! Chúng heo tụi bay đã được cha đặt cho mỗi "đứa" một cái tên - thật đẹp! Chúng "con" nhớ kỹ chưa? Chúng con nhớ vâng lời cha, cha sẽ cho các con ăn no và tắm rửa mỗi ngày! Cha sẽ mua quần áo mới cho các con mặc... ! Các con ơi, các con có nhớ cha lắm không? Còn cha, cha nhớ... các con lắm...!".

Một mai quê hương không còn chinh chiến

Ba sẽ về bên con

Bỏ đi ngày tháng mỗi mòn... ()*

Hôm nay có lẽ là... ngày hai mươi ba tháng chạp - năm một chín bảy lăm? Trầm đoán mò... biết có đúng hay không nữa? Thường mỗi năm cứ đến ngày này, mẹ trầm sửa soạn lễ vật để cúng đưa ông Táo về trời. Không biết năm nay mẹ có cúng không đây? Năm nay, mẹ mà... có cúng thì thế nào mẹ cũng nhờ ông Táo chuyển dùm một đoạn "sớ" ngắn lên Thiên Đình:

- "Kính thưa ngài Ngọc Hoàng Thượng Đế! Con trai của tôi, nó đã tuân lệnh - Đại Tướng, Tổng Thống Dương Văn Minh - quảng súng đầu hàng từ lâu rồi...! Chẳng hiểu tại làm sao bên phe "chiến thắng" vẫn bắt đi biên biệt chưa chịu thả nó về nhà...? Mong Ngọc Hoàng phán xử dùm cho...!".

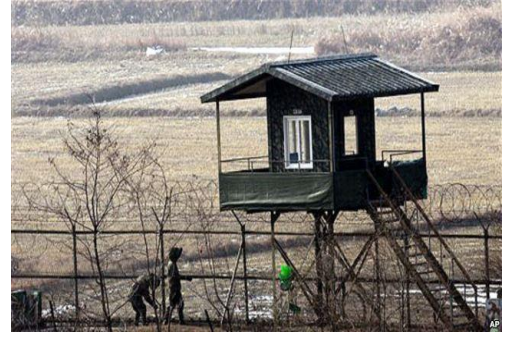
Một vài tiếng pháo hay tiếng súng nổ ở đâu đó vọng lại? Trong lòng người tù càng thêm nôn nao nỗi nhớ gia đình! Tiếng pháo làm sống dậy hình ảnh tang thương buồn thảm từ những năm còn chiến tranh - "tiếng pháo" tết Mậu-Thân...! Mỗi buổi sáng đoàn tù đi lao động ở bên ngoài trại. Người đi đường và xe cộ... tạm dừng lại ở hai đầu - chờ đoàn tù cõng trên vai lĩnh kính dụng cụ... băng ngang qua quốc lộ. Hai mắt trầm phốt nhanh trên từng khuôn mặt mọi người, để dò thử xem có - phảng phất một mùa xuân "thống nhất - hòa hợp"? Trầm cảm nhận ra - nét đăm chiêu, nặng nề trên từng khuôn mặt! Tất cả đứng im lặng như bị trời tròng! Tất cả đều chăm chăm dõi theo đoàn người tù hồi hải di chuyển giống y chang... bày mối, bày kiến... Đôi mắt của họ tựa cái máy quay phim, cố quay cho hết hình ảnh chưa từng xảy ra trong lịch sử, và trong suốt cuộc đời của họ. Một số lắc đầu nhè nhẹ... Một số cúi gầm mặt - không dám nhìn, hay không muốn nhìn một thực tại quá đau lòng bày ra trước mắt... Có thể họ nghĩ, "Một lớp sĩ quan trí thức các cấp... đã từng được đào tạo từ trường lớp hần hoi! Một lớp công chức trí thức các ngành, các cấp... cũng đã được đào tạo chuyên môn đến nơi đến chốn. Đa phần còn trẻ! - Đó là tài nguyên của đất nước - là tinh hoa của dân tộc... Tiếc thay đã bị vùi dập - thật quá phí phạm...! Tình đồng bào đã mất, lẫn quân mãi trong cái vòng thù hận càng đào thêm hố sâu ngăn cách! "

Dù muốn dù không, con én rồi cũng sẽ bay trở về đậu trên từng khuôn mặt đăm chiêu... Sự đổi thay cách sống - từ "xã hội mới" quá đột ngột. Không dễ gì một sớm, một chiều mà có thể dung nạp hết cho được! Trầm nghĩ ngợi, "Chắc chắn, cái tết đầu tiên sẽ chung vui với người tù "cải tạo"! Mơ mộng - một lát bánh tét, một chút mứt gừng, một dùm hạt dưa... được nghỉ một vài ngày lao động để mừng một mùa xuân mới! Anh em bạn tù ngồi lại - ăn tết bằng kỷ niệm. Ôi, người trai thời ly loạn! Ôi, người trai thời "hòa bình"! Lúc nào họ cũng được bao bọc bởi - hàng rào kẽm gai!"

Trầm nhớ lại mùa xuân năm cũ. Đêm rừng sương dày lạnh cóng, choàng tấm "poncho" ôm súng ngồi co ro chờ đúng giờ để đổi... Trầm lần mò đi tìm người gác phiên kế tiếp. Trầm vém mừng - lay... lay... hai ba bận, mà người bạn ấy vẫn không chịu ngồi dậy. Trong lòng sinh nghi, trầm đưa tay thử sờ lên trán... Thì ra, anh bạn đang lên cơn sốt, toàn thân nóng bừng bừng mồ hôi vã ra ướt cả áo...! Trầm đi báo cho người y tá hay, rồi quay trở lại vọng gác - Ngồi gác thêm một phiên gác nữa.

Đêm nay, dưới cái mái hiên ở trong trại tù. Trẫm nhìn nền đất "bazan" đỏ lòm, lồi lõm, u sần... Trẫm so sánh "nền đất" ấy với khuôn mặt người tù - háp nắng, đói ăn... chớ đầy muện phiền! Tâm trạng lúc nào cũng mong ngóng trong vô vọng một tin vui... đến cho ngày cuối năm...! Trẫm ngồi thù lù bên cái bàn dài - gác đêm (không súng)! Tay bụng cảm nhìn vô khung trời vắng tanh. Mấy ngôi sao còn sót trên nền trời càng lúc càng nhỏ...! Hàng chuỗi đứng bên ngoài hàng rào kẽm hình như cũng... quá mệt mỏi, đã ngủ vùi! Sương khuya đọng từ trên mái tôn rơi xuống - từng giọt... từng giọt...! Tiếng chó tru ở đâu đó trong cái ấp Đoàn-Kết phía rừng cao su loang trong màn đêm ... Trẫm nghĩ về nơi quê nhà, "*Không biết mẹ có đón giao thừa như mọi năm? Không biết mẹ có may nổi quần áo cho các em để sáng mừng một tết, các em mặc quần áo mới - mừng tuổi mẹ? Không biết mẹ có gói: bánh ú, bánh tét, bánh tổ... như những năm trước? Con biết mẹ quét dọn bàn thờ...! Con biết mẹ nói chuyện với ảnh cha...! Con biết mẹ khóc nhiều vì nhớ thương đứa con trai độc thân của mẹ đang bị tù đầy nơi chân trời góc bể ... !*"

Con chuột đi tìm thức ăn chạy ngang qua bàn chân, làm trẫm giật mình cắt đứt giòng suy nghĩ... Tiếng ngáy: ồ... ồ... của ông bạn chiến hữu nào đó ở bên trong sạp gỗ vọng ra, chẳng khác gì cái ống bễ lò rèn... Ồi, người tù làm gì có tết, có giao thừa mà đón chứ? Vậy thì, đêm cuối năm cứ "thoải mái" nằm ngủ đi...! Ngủ cho thật mê say nhé hỡi các chiến-binh! Đêm cuối năm lũ rệp xúm nhau đón giao thừa...! Chúng nó - tự "hưu chiến"! Không thăm nom, lục lợi, sờ sẫm đâu! Hãy cố mà mơ một giấc mơ thật đẹp...! Nhớ, xin lỗi người thân - xuân này con không... dzề!

*Trả súng đạn này khi sạch nợ sông núi thù
Anh trở về quê, trở về quê tìm tuổi thơ mất năm nao... (*)*

Trẫm nhìn vô cuốn sổ trực gác - Dò tìm chỗ nằm của người gác phiên kế tiếp. Đã đến giờ đổi phiên, trẫm đứng lên đưa tay che miệng ngáp dài - uể oải bước đi đến phòng số hai - lần mò tìm chỗ nằm của người thứ mười trên dãy sạp gỗ liền nhau ở phía bên tay trái, (tính từ cửa chính trở vô). Tìm đến nơi, trẫm nghe... có tiếng ú ở từ trong mùng:
- "... Thu ơi...! Vân ơi...! Trường ơi...! Cha... nhớ...nhớ... các con lắm! Cha... sẽ... sẽ... về với... các con, tết này mà...!".

*Lạc bến mái chèo khua viễn xứ
Sầu dâng con quốc vọng đêm sương.
TYH*

Trẫm nín thở, quay người - dò từng bước... từng bước một...! Nhẹ nhàng còn hơn cả con mèo. Tâm trí tự nhiên quay cuồng ... Trẫm buông người xuống ghế, đưa tay chống cằm - gác thêm một phiên gác nữa. ./.

Trang Y Hạ
Viết tại Sai Gòn, xuân 1985 - Những ngày chạy xe ba gác

(*) lời nhạc...